

VASÁR NAP

**POLITIKAI TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42—49, 198—04.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁR NAP**

Előfizetési árak: Egész évre 1800 K.
Félévre 950 K. Negyedévre 480 K.
Egyes szám ára ... — 50 korona.

Budapest, 1923.

IV. évfolyam, 24. szám.

• Vasárnap, június 17.

Egy nevezetes jubileum.

(—y) Páratlanul szép jubileumi ünnepségben volt részünk az elmúlt hét folyamán.

A Hangya június hó 7-én tartott jubiláris közgyűlését a közérdeklődés igazi országos ünneppé avatta. Budapest városi színházának nézőterét az ország minden részéből összesereglett szövetségi kiküldöttek színültig megtöltötték. Négyezer magyar arc olvadt össze a nézőtéren óriási bokrétvá. És ezzel a gyönyörű embercsokorral szemben a színpadon foglaltak helyet a kertészek. Ide sorakozott a Hangya központi vezérkara, itt foglaltak helyet a kormány és a nemzetgyűlés tagjai, a főpapok, országos intézmények képviselői, csupa jelességei a magyar közéletnek. Ami érték található ebben az országban észben, tudásban, munkában, jellemben, rangban, hatalomban: azt itt mint megszemélyesítve láttuk. Itt helyezkedtek el a külföld hatalmas szövetségi intézményeinek képviselői, akik eljöttek Angliából, Franciaországból, Olaszországból, sőt még Finnországból is, hogy a Hangyának lerójják a tisztelet adóját s hogy a szövetség krisztusi eszméjében a nemzetközi szolidaritást hirdessék. Az ő tekintetükön keresztül az egész világ szemé nézte a falvak hangyaraját, a csendes méltósággal viselkedő,

kemény derekú magyarokat, akik a legjobb búzát és a legjobb katonát termelik.

Egyszerre csak felhullámszik a tömeg, mint a szélmozgatta kalásztenger s rögtön rá kitor a tapsorkán. Megérkezett József királyi herceg, s utána a kormányzó. Egyszerre megnyílnak a hú magyar szívek s áradó érzéssel ünneplik nagyjaikat, mígnem az áradó víz zajlása után felharsan a tenger zúgása: a fenséges nemzeti himnusz. Négyezer árva magyar fohászodik az Istenhez, hogy távolítsa el tőle a testét, lelkét tépázó balsorsot... Megenyhülünk. Lelkünk viharát a dal szárnyaival elküldöttük az egék felé, itt lent az utolsó hullámfodor is elsimul. Figyelmes csendben hangzottak fel *Bernát* István üdvözlő szavai s a nagygyűlés megindul.

A beteg *Dessewffy* Emil gróf helyett *Bernát* István vezeti a nagygyűlést. Bejelenti a kongresszusra kiküldött képviselőket s az ismert és köztisztelt nevek felolvasása után felharsan az éljen és a taps. Így fejezi ki a falvak tábora elismerését azok iránt, akiknek munkássága kitörülhetlenül belevésődik a magyar szövetségetek fejlődésének történetébe. Meleg ünneplés jár a külföldieknek is, de mégis legjobban megtapsolják nemrégii fegyvertársunknak, a most is küzdő Németországnak kiküldöttjét. Hiába, a magyar hűségen nem fog a rozsdá.

Képek a «Hangya» ünnepéről.

A kormányzó ő főméltósága és József királyi herceg az ünnepségen.

Aztán a Hangya fejlődését ismerteti *Bernát*, meghódol *Károlyi* Sándor gróf emléke előtt s felvonultatja a szövetségi munka hőseit. Majd egy név hangzik el ajkán s az egész nézőtér felállva tapsol. *Balogh* Elemérnek, a Hangya szeretett vezérigazgatójának szól ez a meleg elismerés, aki meghatva nézi a lelkesedő tömeget és talán arra gondol, hogy már csak ezért a pillanatért is érdemes volt dolgozni huszonöt éven át. Zúgó éljenzéssel fogadják *Meskó* Pál nevének felemlítését is és megújul a közeliismerés dr. *Dömötör* László nevével. Ők hárman vették ki az országlászt a Hangya közvetlen vezetésének mindennapi munkájából és azok, akikért dolgoztak, tudtuladták most, hogy számon tartják munkás életük érdemeit.

Bernát István elnöki megnyitóját a szövetségi élet nagymesterét megillető üdvözléseket kapja s maga a kormányzó úr is tapsal fejezi ki elismerését.

Mély csendben hallgatják aztán végig *Balogh* Elemér beszámolóját. Az ő beszéde gerince a kongresszusnak. Tömören vázolja az elmúlt 25 év kimagasló mozzanatait s a tanulságokat, amelyek a Hangya jövője érdekében hasznosítanunk kell. Minden következtetését morajló helyeslés fogadja, beszéde után ismét hosszasan ünnepelik.

Most következnek a képviselt intézmények kiküldöttjeinek üdvözlő beszédei; az első felszólalás a nemzetgyűlés alelnökét illeti meg. Utána nagy figyelem között a m. kir. minisztérium elnöke, *Bethlen* István gróf szólal fel. Elmondja, hogy a magyar kormány együttérző a szövetségetekkel, velük akar dolgozni. Rögön aztán a szeg fejezőt. Kijelenti, hogy a kormány kész arra, hogy megoldja a Hangya hitelkérdését. Igazi üdvözlés fogadja ezt az ígéretet. Ime megvan a mai napnak felbecsülhetetlen értékes eredménye: a Jegyintézet hitelforrása megnyílik a fogyasztási szövetségek számára is. A hallgatóság felfogja *Bethlen* István gróf szavainak nagy jelentőségét s a különben is népszerű kormányelnök mellett szinte tombolva tüntetett.

Ezután a külföldi államok delegátusai kerültek sorra. Hosszú, lelkes beszédekkel mondtak, a maguk nyelvén, amely a hallgatóság fülének bizony idegen; de azért a vendéglátókat kötelező előzékeny figyelemmel hallgatták végig ezeket a beszédeket, egyetlen türelmetlen mozdulat nélkül. Messze földről jöttek ide az eszme harcossai a mi ünnepünk megtisztelésére, — gondolták a nézőtér magyarjai, — megérdemlik, hogy tisztelettel és szívesen hallgassuk őket. De bizony meg is tapsoltak minden külföldi szónokot. Nem nézték, hogy angol, olasz, francia; a közös eszme szolgálatában fáradozó testvéreink tekintették valamennyit. És a külföldi vendégek bizonyára azzal a benyomással távoztak tőlünk, hogy méltóságteljesen viselkedő és példásan fegyelmezett férfiakkal volt dolguk.

A külföldiek után a magyar egyházi és világi hatóságok és társadalmi intézmények képviselőinek üdvözlő beszéde következett. Remek beszédekkel hallottunk kiváló férfiak ajkáról, akiket mind a tetszés tapsa, az ünneplés melege jutalmazott. Mert ez a nap valóban a szereté volt. Mindenkit ünnepeltek, mindenkit szerettek, akinek szerepe volt a Hangya huszonöt éves jutalomjátékában. Mondhatjuk: sohasem adtak még elő színházban olyan szívből jövő és szívreható darabot, mint ez volt.

Meskó Pál hatalmas, felvillanyozó erejű záróbeszéde után felejthetetlen órák emlékével gazdagodva távoztunk ebből a templommá nemesített színházból, hogy felkeressük *Károlyi* Sándor gróf ércszobrát. Itt nagyatádi *Szabó István* földművelésügyi miniszter lendületes szónoklata méltóan fejezte be a délelőtti gyönyörű ünnepséget, amely az utókor számára is a szövetségi munka hódításainak és eredményeinek diadalmas bizonyítéka marad.

Délután zajlott le a kongresszus második része. *Balogh* Elemér *A választék és a szövetségek* címen tartott nagyszerű előadást, melyben azt a kívánságot hangsúlyozta, hogy az állami Jegyintézet olcsóbb hitelét kell a szövetségek számára biztosítani! Javaslatára a kongresszus sürgős felterjesztést intéz a kormányhoz ebben az ügyben.

A gyönyörű ünnep a Himnusz hangjai mellett ért véget.

Budapest, június 16.

A földreformot végre kell hajtani becsületesen! Ezt akarja minden okos magyar ember. A földművelésügyi miniszter is ezt akarja. A törvény végrehajtása lassan megy. Hogy ki a hibás ezért, nem kutatjuk. De azért került a sor az alaptörvény megfejtésére, mert lassan és sok helyen rosszul ment a végrehajtás. Teljesen igaz, hogy a föld kérdésébe nem szabad politikát bevinni. De akkor se jobbról, se balról ne agítaljanak vele. A kétségtelenül mutakozó mulasztások kiküszöbölése végett szükség van a novelára, de ezt csak úgy lehet az ügy sikere érdekében jól megalkotni, ha mindkét oldalról higgadt tárgyilagossággal ülnek össze a módosítók megvitatására. Radikálisabbá nem akarhatja tenni a reformot senki, legkevésbé akarja ezt a földművelésügyi kormány, de az is kétségtelen, hogy aki a törvény becsületese végrehajtását bármilyen irányú agitációval megakadályozza, a szélsőséges földreformot készíti elő. Az ősi birtokosztály nem gördít annyi akadályt a reform végrehajtása elé, mint az új földbirtokosok. Ezek miatt van a nagy elégedetlenség, de hisszük, hogy a bölcs megértés mindkét oldalról mégis sikerre viszi ezt a korszakos reformot s nem lesz újabb zavarok kiútrársa.

*

A hős Kramarz. Kramarz volt az a cseh politikus, akit a háború alatt, hazaárulásért és az ellenséggel való cimborálásért halálra ítélték és csak a tapasztalatlan fiatal király kegyelme folytán nem hajtották rajta végre a halálos ítéletet. A volt monarchia összeomlása után a különvált Csehországban nemzeti hősként ünnepezték és vezető politikus lett. Ez a "külön férfiú" a múlt héten Kassán egy népgyűlésen beszédet tartott, mely csepegett a magyarok elleni gyűlölettel és telítve volt az ellenünk szórt leggaládabb rágalomokkal. Egy őszinte vallomást tett azonban ugyanakkor, mely rávilágított azokra a hősi cselekedetekre, melyeket csehek végeztek, mialatt mi példa nélküli véraláztatást hoztunk. Azt mondta: «Mi — már mint Kramarzék — a háború alatt türtünk, harcoltunk, a hadsereget a fronton és a front mögött destruáltuk, az Oroszország elleni támadásokat meghiúsítottuk» stb. És mindezt dicsekedve, kérkedve mondja Kramarz, mint különös nagy érdemet hozza fel, hogy ezért az ántántól elismerést és jutalmat vár. Hát igen. Mi láttuk. Harcolni ugyan nem harcoltak, de destruálni destruáltak, bomlasztották a frontot és a hinterlandot, Kramarzék és Jásziék is, Károlyiék is. De becsülhetem nemzet az ilyen segítséget ha elfogadja is, de nem becsülheti a segítőt. A béke, mely ilyen segítők erejére támaszkodik, nem lehet tartós. Vigyázzanak mostani szövetségeik, mert Kramarzék esetleg megint destruálni fognak, hiszen ebben merül ki minden vitézi erényük.

Hogyan építkezhet olcsón a kiscgazda?

Irta: Fuchs Géza építész, tanársegéd a magyaróvári gazdasági akadémián.

(2. folytatás.)

Falak építése.

A falak további részeinek felépítésére a téglát után legalkalmasabb anyag, amely a majdnem mindenhol található anyagból szinte költség nélkül állítható elő: a napon szárított vályogtégla. Egyedüli kifogás, mely ellene emelhető, hogy nem olyan szilárd, nem olyan erős, mint a téglát. A téglát ezen erősségére azonban a mi épületeinknél nincs is szükség, hiszen nem emeletes palotákat, csak egyszerű földszintes házakat akarunk építeni. A vályog évek hosszú során keresztül mindig keményebb és erősebb lesz, ha a nedvesség hozzájutása megakadályoztatott. Ha öreg vályogházak lebontásánál megfigyeljük, úgy látni fogjuk, hogy a bontó napszámoknak milyen nagy munkát ad az erősen összeálló fal és hallani fogjuk, hogy a száraz vályog a csákányütések alatt milyen ércesen csengő hangot ad.

Képek a «Hangya» ünnepéről.

Batról: Nagyatádi Szabó István földmívelésügyi miniszter beszédet mond Károlyi Sándor gróf szobránál. — Jobbról: Külföldi vendégek csoportja.

Egy pár készítmény fogásra akarok csak rámutatni. A vályogfal ülepítését csökkenthetjük, szilárdságát növelhetjük, ha minden egy-két-három réteg elkészülte után az elkészült falrészt fadöngőkkel jól lesujkoljuk. Az építést lehetőleg száraz időben végezzük és a munkát úgy osszuk be, hogy a falazással a nyár vége felé elkészüljünk. Tehát a téli fagy beállta előtt kellően kiszáradhasson, a kifagyástól keveset szenvedjen. A vályogfal tartósságát és időállóságát azonban teljesen csak akkor érjük el, ha külső felületén vízzáró vakolatot burkoljuk be. A fal vakolásához csak a teljes kiszáradás és ülepítés után foghatunk. Kedvező időjárási viszonyok és kedvező építési körülmények között mind a két folyamat egy félel alatt végbemeget, jobb azonban, ha az egy év elmúltja után kezdünk az épület «bepucolás»-ához. A vakolás megkezdése előtt a fal felületét éles seprővel jól letisztítjuk, hegyes vassal a hézagokból az anyaghabarcsot 1–2 cm-nyire kikaparjuk, hogy a falra kerülő vakolat tapadását biztosítsuk. A vakolat összetétele: 1 rész mész, 3 rész agyag, 2 rész homok. Ezen anyagokból előállított habarcs képezzi az alapréteget, melyre a légköri nedvességnek a falba való beszivárgását megakadályozó, második vékony, vízzáró réteg kerül cementből. Keverési aránya 1:3; seprő segítségével durván csapkodjuk fel a falra. Ilyen módon állítjuk elő a külső burkoló vakolatot, a belső már egyszerűen agyagból is készülhet.

Vályogfalnál a kisebb — a mi esetünkben csak ilyenek fordulnak elő — ajtó és ablaknyílások felső befejezésére is felhasználhatjuk a vályogot. Az ilyen kiváló boltozatokat azonban mindig jobb minőségű habarcsba (mész, cement) rakott vályogból készítenek. A falak vastagsági méretei, mivel földszintes és aránylag kis feszítendő, szélességű épületekről van szó: főfalaknál 45–60, válaszfalaknál 15–30 cm.

A vályogfalakkal kapcsolatban még röviden csupán egy pár szóval arról akarok megemlékezni, hogy a felhasználandó anyagnak milyen tulajdonságokkal kell rendelkeznie. Az agyagnak sem túlságosan kövérnek, sem túlságosan soványnak nem szabad lennie. Ne tartalmazzon idegen anyagokat: meszet, nagyobb kavicsot, fadarabokat, korhadó növényi részeket. Ezen tisztátalanságokat az agyagból gondosan el kell távolítani. Az agyag soványsága, nagy homoktartalmának nem veszélyes, csupán a vályog készítésénél, ilyenkor több vizet kell adagolni az agyaghoz. A készítmény épület fala tehát hosszabb idő alatt fog kiszáradni. Az agyag kövérsége már öregebb hiba, mert a vályog száradás közben, ha ilyen agyagból készült, vetemedéseket, erős összehúzódásokat, repedéseket szenved. Soványíthatjuk az agyagot homok, rövidre vágott szalma, töre, polyva hozzákeverése által. Ezen utóbbi megnevezett anyagok a vályog szilárdabbá tételéhez, lyukacosságához, tehát hőszigetelőbbé és könnyebben száradóságához nagyban hozzájárulnak.

Az agyagnak vályogvetésre alkalmas voltáról legegyszerűbben úgy győződhetünk meg, hogy kis golyót készítsünk, falnak dobjuk. Ha a golyó szétesve hull vissza: az agyag sovány; ha ott ragad: az agyag kövér; ha sötétlenül esik le, akkor az agyag ép a legjobb arányban tartalmaz homokot.

Az agyagból vert falakat és a fecskfalakat itt azért nem tárgyalom, mert egyrészt az első készítését nagyon megdrágítja a deszka, mint a használatának szükségessége, másrészt mind a kettő sokkal nehezebben szárad, hosszabb ideig ülepszik, mint a vályogfal és bevakolásuk is körülményesebb. (Folytatjuk.)

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

Horthy Miklós kormányzó Székesfehérvárott a küldöttek üdvözlésére hosszabb beszédben válaszolt és ebben érintette a földreform kérdését, amellyel — úgy mond — a többtermelés, gazdasági megerősödésünk és a társadalmi béke a legszorosabban összefügg. Mindig csak az egyetemes érdeket, az ország érdekét kell szemelőtt tartani és vizsgálni, van-e szükség és ha igen, mennyiben, arra, hogy az eddigi törvényes intézkedéseket valamilyen irányban kiegészítsék. Megbocsáthatatlan bűn és végzetes hiba volna, ha ebben a kérdésben politikai szempontok és politikai érdekek kívánnának érvényesülni.

Bethlen István gróf miniszterelnök és Kállay Tibor pénzügyminiszter együttesen fogadták a Hangya jubileumi kongresszusának küldöttségét, amely a kongresszus határozatát memorandumba foglalva nyújtotta át és kérte a minisztereket, hogy a segélyre teljes mértékben rászoruló

falusi szövetkezetek

ügyét méltassák figyelemre. Bethlen István gróf miniszterelnök azt válaszolta, hogy az állam már eddig is nagy pénzügyi összegekkel támogatta a Hangya működését és amíg az országban mutatkozó hitelválság tart, a pénzügyminiszter nem fog elzárkózni attól, hogy időről-időre a szövetkezeteket támogassa. A miniszterelnök bejelentette, hogy az egész hitelkérdést szakértők által egy anketon fogják megvitatni, amelyet legközelebb hívnak egybe. Kállay Tibor pénzügyminiszter megnyugtatta a küldöttség tagjait, hogy a kormányzat feladatának tekinti a vidéki szövetkezetek erősítését és a maga részéről mindenkor a legnagyobb jóindulattal kezelte a hitel kérdését. A szövetkezetnek azonban maguknak is gondoskodni kell alaptőkájük felemeléséről és ezt az üzletészek felemelésével érhetik el.

Szilágyi Lajos képviselő

a fixfizetésűek és a nyugdíjasok

ügyét tette szóvá a Házban. Az itt szóbanforgó személyek háromnegyedrészre nem tisztviselő, hanem alacsonyabb alkalmazásban van, tehát kis-exisztencia. Kállay Tibor pénzügyminiszter azt válaszolta, hogy a kormány az illetményeket egységesíti és ez már valószínűleg júliusban megtörténik. Hasonló intézkedés történt az özevek és árvák érdekében is.

Kállay Tibor pénzügyminiszter benyújtotta a költségvetési felhatalmazási javaslatot, amelyben a kormány hat hónapra szóló felhatalmazást kért.

MEZŐGAZDASÁG

Védekezzünk az aranka ellen.

Irtó: Schilberszky Károly dr.

(Képekkel). Minden növénytermesztő gazda ismeri ezt a veszedelmes élősködő növényt, az **arankát** vagy **ördög cernát** (növénytani neve: *Cuscuta*), amely bár különféle miveleti növényen szokott élősködni (lóhere, lucerna, büköny, bab, borsó, len, komló, kender stb.), mindazonáltal a legnagyobb károkat a **herefajító aranka** (*Cuscuta epithimum* var. *trifolii*) idézi elő. Ha nem vetünk gátat ennek az élősködő virágos növénynek, akkor az a lucernaföldön minden évben megjelenik, az előzően elhullatott magvakból nagyobb mértékben terjed és minthogy a hatalmába ejtett növényzetet megöli, utána különböző nagyságú kopár, kör alakú területek támadnak, az úgynevezett **«boszorkánykerekek»**. A következő év tavaszán e körfoltok széléből indul meg a kicsirázott arankamagvakból a folytatódó pusztulása a lucernának és ez okból ezek a boszorkánykerekek évről-évre terjedelmesebbekké válnak és végül kiölhetik az egész terület lucernáját.

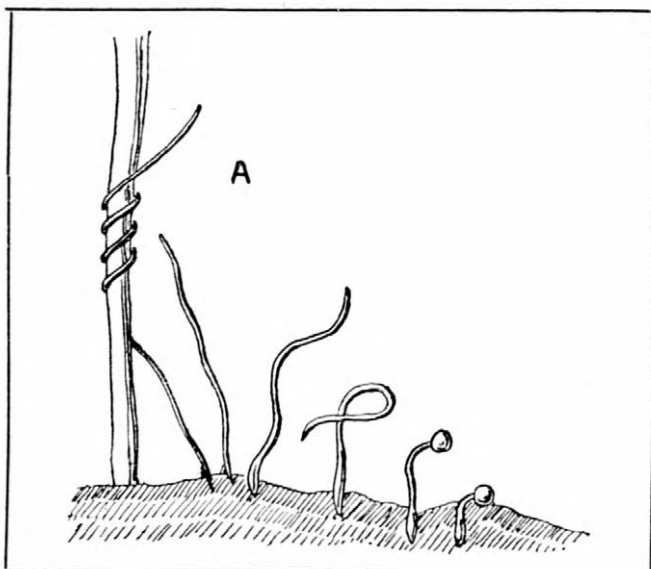
Az aranka-növény teljesen leveletlen, földbeli gyökereit nélkülszerű sárga vagy pirosas, cérnaszzerű szárok sűrű szövődékével hálózta be a lóherét és a lucernát, ez nem a gyomnövények sorából való, hanem élősködő növény, amely az összefont gazdanövényeinek a tápláló nedveit szívja el, mi által azok végképpen elpusztulnak. A lóherének valamennyi faján egyaránt előfordul ez a veszedelmes élősködő. Az aranka vékony szára mindjárt a csirázásától kezdve csavarodva, növekedve nyúlik hosszirányban, ez okozza, hogy hajlongásaiban a közeli növények szára köré csavarodván, azokat össze-vissza fonja; ha közelében nincsen neki való gazdanövény, akkor a fiatal aranka elpusztul. Ha azonban gazdanövényre talált, akkor az arankaszárból az első csavarulat közben már csapalakú rövid szívógyökereket (haustorium) ereszt a gazdanövény szárába vagy levélnyelébe. Az aranka-szár csavarulatai nagyon szorosak és sűrűek, mintha cérnaszál volna rátekerve a lóhere vagy a lucerna szárára; tetemes elágazásai miatt az aranka egészen behálózta a gazdanövények minden részét, sőt ennek segítségével a szomszédos növényeket is hatalmába ejti.

Az arankának apró, fehér virágai vannak, amelyek gomolyokba csoportosulva, mintegy borsószemnyi gömbvirágzatokat alkotnak. Virágzás után minden egyes virágból apró toktermés képződik, amelyben 1—4 gömbölyded szürke mag foglaltatik, amelyek $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ mm. közötti méretekben változhatnak. Ezek a magvak már néhány nap múlva csirázhatnak, azonban a talajban évekig is elheverhetnek, megtartván csirázóképességüket. Tudnivaló, hogy az aranka tenyésztési ideje folyamán megszakítás nélkül folyvást virágzik, így tehát maghozama igen tetemes. A magvak tömeges képződése legnagyobb fokát éri el ama lóhere- és lucernaföldeken, ahol a magtermesztés céljából az aranka kaszálatlan területen zavartalanul fejlődhet tovább. Hogy ilyen fertőzött földön milyen nagymérvű lehet a learatott lóhere- vagy lucernamag, bizonyítják azok az esetek, amikor 1 kg. vetőmagban kerek számban 20.000, sőt ennél is több arankamag van jelen. Ez az eset elég gyakori a vörös, a fehér és a svéd heremagvakban.

Az aranka általánosságban a nyári növények módjára viselkedik, azonban meg van az a képessége, hogy a legelső őszi tőhajtásokon, — úgy a lóherén, mint a lucernán — gyakran 2 cm-ig a talajfelszín alatt szívókaival kitélelhetett és amennyiben a gazdanövénye nem hal el, a következő esztendőben tavaszkor ismét feléled és tovább növekedik. Továbbá leszakadt és elhullatott arankaszárrészek — kivált nedves időjárásakor — kihajthatnak, továbbnöhetnek és így a továbbterjedésben részt vehetnek.

Az aranka ellen való intézkedések kétféle irányban

* Egyéb népies nevei: boldogasszonyhaja, fecskefonál, herefene, köszvényfű, lucernakosz, pippany.

A: Aranka-csiranövények; baloldalon egy csiranövénykének első csavarulatai lucerna-száron (nagyítva).

alkalmazhatók: 1. óvintézkedések, 2. arankairtasok. Jóval nagyobb figyelmet érdemelnek az óvintézkedési rendszabályok, amelyekkel előre megakadályozhatjuk a terület elarankasodását. Ez egyszerűen azon alapszik, hogy teljesen megbízható, arankamentes vetőmagról gondoskodunk. Ezt elérhetjük akkor, ha a magunk természetete here- vagy lucernamag arankamentes földről származik. Kereskedelem-beli magot ellenben arankamagra való megvizsgálásra el kell juttatni valamely vetőmagvizsgáló állomáshoz, vagy pedig állami ölompeccséttel elzárt arankamentes magot vásárolunk. Az előnyösebb a sajáttermesztésű, valóban arankamentes mag, mert a kereskedelem-beli ú. n. «arankamentes» vörös lóhere és lucernamag 100 gr.-jában, sőt az apróbb hereféléknek (fehér here, svéd here stb.) a magvai között 50 gr.-onként egy-egy arankamag előfordulhat. Ha a vetőmag arankatartalmú, akkor azt tisztítani kell: szeleltetéssel és megfelelő rostalással; a rostalás természetesen megsemmisítendő, ne kerüljön a trágya közé. A rostálás azonban aránylag költséges és nem egészen kielégítő eljárás, mivel sokszor akkora arankamagvak is vannak, amelyek a heremagvak méreteivel azonosak. Megbízható magvak kerülhetnek forgalomba az újabbban követt vetőmagelismerés alapján, amely állami intézmény a közel jövőben minálunk is törvényesen fog érvénybe lépni; az illetékes állami szerv a lóhere és lucerna virágzása idején szemlét tart a területen és amennyiben azt arankától mentesnek találja, az innét származandó vetőmagot arankamentesnek minősíti és hivatalos bizonylatot szolgáltat ki erről. Ha valamely területen az aranka minden óvatosság ellenére itt-ott mutatkozik, akkor nagyon ajánlatos a fertőzött foltokat mentől korábban — mielőtt az arankamagnak érése megindul — kiirtani, nem kimélnév persze ezúttal a megfelelő gazdanövényeket sem. Az aranka már az első kaszálás idején felismerhető; a kaszálás előtt a terület bejárandó és az arankás foltok karókkal megjelölendők. A fertőzött helyen a lóhere lesarlózóandó és zsákokba tömve és lekötve elhordandó; a beteg, lekaszált foltot rövid ideig érintetlenül hagyjuk, amíg a feléledő aranka élénken beszövi a talajt, ekkor ásonyomnyi mélyen aláforgatjuk. A pótoló vetéssel pedig várjunk legalább négy hétig, amíg az eltemetett aranka biztosan elpusztult. Ha már magképződés állapotában van az aranka a fertőzött foltban, akkor a lesarlózott helyet beszórjuk, rövid szalmával, leöntjük petrolummal és felpörköljük; ügyelni kell arra, hogy a lesarlózott takarmányt a magvas aranka miatt ne takarmányoztassuk, hanem tüljeljük el, mert bizonyos az, hogy az állatokból kikerülő ürülékkel az arankamagvak csiraképes állapotban kerülve a trágyarakásra, a szántóföldekre hordatván, a arankaveszedelem megindítóivá válnak.

A gazdasági növények nemesítéséről.

II. Irtá: Bittera Miklós dr

(Képpel.) Ha már most tudjuk, hogy miként dolgoznak a növénynemesítők, tisztában vagyunk azzal is, hogy mi az a «nemesített növényfajta»! Aki pedig ezt tudja, az helyesen fogja megválasztani a nekivalót és azt kellő módon is tudja használni. Nem vár tőle csodát — de mégis szép termései lesznek, mert a jó fajta és jó nagytermések elérésének főfeltétele ugyan, de nem az egyedüli.

Minden egyes nemesített növényfajta egy növény elszaporodásából származik. Ezért a nemesített fajták mind tiszták, minden növény egyforma. (Igen jól látni ezt a máknál: a nemesített mákkal bevetett parcella virágjai mind egyszínűek, míg a nem nemesített mákkal bevetetté tarkák.) A jó tulajdonságai állandók (három, vagy négyszemcsorú búzakalász, szép kukoricacsődalak, bő termés, fagyállóság), de csak megfelelő viszonyok között fejlődnek ki. Más fajta való a homokos földre, más az agyagos talajra, ismét más a melegbb fekvésre és más az északosabb vidékre. Olyan legjobb fajta, amely mindenhol a legnagyobb termést adná, nincs, de nem is lehet.

Nem elég tehát például «nemesített búzát» rendelni, hanem meg kell írni azt is, hogy milyent, melyik számút kívánjuk. Ha pedig a vidéken még nincsen nemesített búza és nem tudjuk, hogy melyik lenne ott a legmegfelelőbb, meg kell írni, hogy milyen a földünk, jól van-e munkálva, trágyázva, milyen idő szokott járni arra felé (sokat szenvednek-e a szárazságtól). Ha ezt megírjuk, akkor kapunk próbára 2—3 olyan fajtát, ami oda valószínűleg jó lesz. Hosszú és fáradságos sok tudást igénylő szorgalmas emberi munka eredménye minden nemesített növényfajta, nem Isten alkotása, azért tőle csodát nem szabad várni. A jó tulajdonságok minden (megbízható helyről származó) nemesített vetőmagban, talán gyertye, de megvannak, még akkor is, ha az első pillanatra gyengeként látszik (p. o. kissé megszorult). Ezek a jó tulajdonságok azonban csak akkor tudnak kifejlődni, ha eltaláltuk a megfelelő fajtát, annak magját jól munkált és nem sovány földbe vetjük, fejlődése folytán kellően ápoljuk. Akárcsak a nemes állat, kényesebb a nemesített növény is, mint a közönséges fajta.

Aki a földjének megadja a munkát és a trágyát, azután vet bele nemesített magot, (az időjárás is kedvezően alakul), annak jó termése lesz, nem győzi a nemesítést dicsérni. De aki rosszul előkészített, gyenge földbe vet még olyan nemes magot is (vagy, ha az időjárás mostoha), annak nem lesz jó termése, azután szidja azért azt, aki a nemesítést a gazdák boiondítására kitalálta.

Ez a különféle vélemények magyarázata.

Szidják a nemesített vetőmagot azért is, mert drága.

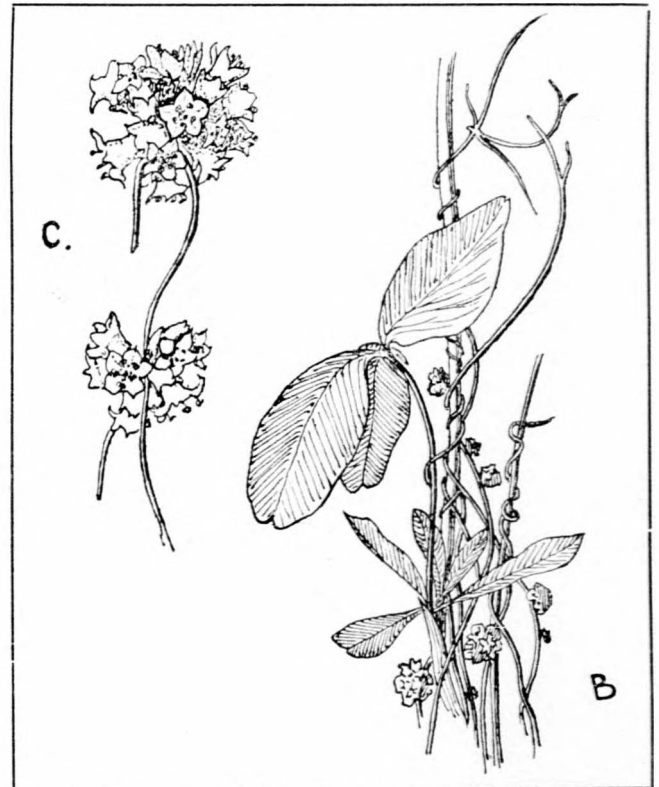
Gondoljunk csak arra, hogy mennyi munkával jár a növénynemesítés. Sok száz és száz fő kiválógatása, a kereszteszek száza, ezek utódainak külön, szemenkint való elvetése, megfigyelése, mérése, aratása, vizsgálata, eltartása óriási munkát követel. Ezekre menő fajta között 1—2 lesz csupán az értékes, új és a réginél jobb. Természetesen, hogy ennek az egy fajtának kell megtéríteni minden munkát, azt a költséget is, amelyet a be nem váltott és kiselejtezett fajtákra fordítottunk. Ezért drágábbak a nemesített fajták magja a közönséges mag napi tőzsdei áránál. A jó, nemesített vetőmagért több pénzt kell ugyan kiadni, de ez jó befektetés, mert a nagyobb termésben bőven megtérül.

Aki tudja, hogy mi is az a nemesített vetőmag, az helyesen is fogja azt alkalmazni. Tudja, mit várhat tőle és nem fogja érte a pénzt sajnálni.

A választott csikó takarmányozása és ápolása. Ha a választott csikó legelőre nem jár, akkor 2 kg. zabot és 4—5 kg. jó szénát adjunk neki naponta. Jó legelőn a szénaadag csökkenthető; de a csikónevelésnél nem szabad takarékoskodni a takarmánnyal, mert akkor aránytalan testformákat vesz fel; hosszú lába, lapos, sekély mellkasa képződik és e formát később takarmányozás útján se tudjuk eltüntetni. A zab helyett jó ered-

ménnyel etethető a takarmányborsó is a választott csikóval 1/2—1 kilogrammos adagokban. A takarmányon kívül legfontosabb szükséglete a csikónak a szabad mozgás és a szabad levegő, amelyet a legelőn kap meg legbiztosabban. A csikók legelője száraz, mérszben hiányt nem szenvedő, jól ápolt legyen; nedves talaj laza, terült patát nevel, a mérszszegény és elhanyagolt legelő pedig nem táplálja eléggé. Figyelmet érdemel a csikónevelésnél az is, hogy a csikó kellőképpen megerősödjék az időjárás viszontagságival, betegségekkel szemben. A szétlőt is védett, meleg helyen tartott, istápoló csikó igen könnyen meghül, a legkisebb betegség tönkreteszi. Már pedig egy használati ló szélnek, esőnek, nyári forróságnak ki van téve s így száz meg száz alkalom nyílik arra, hogy meghüljön. Ne tartuk tehát csikóinkat sohasé zárt helyen, meleg istállóban. A fülledt, sötét istállóba zárt csikó ijedős lesz, bizalmatlan az emberekkel szemben, sőt visszafelődik benne a nemzési vágy is, ami miatt sohasé lesz belőle termékeny anyakacsa vagy jó terménycsodór.

A szerbtővis irtása. A romtalajokon, utak mentén és rossz legelőkön egy veszedelmes gyomnövény él, melyet háromágú, sárga, szúrós töviséről, ép vagy háromkarélyú és kihégyezett leveleiről lehet felismerni. Ez a szerbtővis. Virága zöld. Termése horgas tüskékkel bir, melyekkel főleg a sertés szőrbe és a juhok gyapjújába kapaszkodik és ily módon főleg ezek az állatok hordják szét. Az 1894: XII. t. c. értelmében minden birtokos tartozik birtoka területén a szerbtővist virágzás előtt irtani. A földművelésügyi kormány kénytelen konstalálni, hogy ezen törvény intézkedései nem hajatnak végre s a közlegelőkön, utak mentén háborítatlanul terjed a szerbtővis. Ezért újabb rendeletében nyomaték-ka figyelmzetteti a hatóságokat, hogy e kihágást szigorú pénzbüntetéssel sújtás és az irtást a mulasztó költségére végeztesse el. Irtását virágzás előtti lekaszáással legkényelmesebb végezni. Ha már a szerbtővis virágzik, akkor a lekaszált szárazakat össze kell gyűjteni és elégetni, mert a lekaszált növényen is beérik és vele elszóródik a mag. A szerbtővisterületek a következő évben is különös figyelemmel kísérendők és ha egy tő mutatkozik is, az gondosan lekaszálandó. Fontos, hogy az irtást minden gazda lelkiismeretesen végrehajtsa, mikor így pár év alatt a gyomot az egész országban ki lehetne irtani. Különösen a mező- és hegyőrök oktatandók ki az irtásra és megbizandók az irtás foganatosításának ellenőrzésével; ugyanezek a legújabb miniszteri rendelet szerint elbocsátással is büntetendők, ha nem elég éberen őrzik ellen azt, hogy minden földtulajdonos elvégezze-e birtokán a tövisirtást. Az a pásztor, aki ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, az 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

B: Herefőjtő aranka lóherére csavarodva, virágzó állapotában (term. nagyság). — C: Aranka-virágzatok (40-szeres nagyítás).

A tej konzerválása vegyszerekkel. A tejet lehűtés útján szokták friss állapotban megtartani, azaz a baktériumok életműködését ezután a legkisebb fokra redukálni. Vegyi anyagokkal (formalin, chromsav, borsav stb.) is sikerülne ez, de az ilyen baktériumokat őrö vegyszerek a fogyasztó szervezetére se közömbösek. Mikor a biztonság kedvéért nagyobb adagot adtak a vegyszerből a tejbe, akkor mérgezősszerű kórosakat tapasztaltak, de lassan kifejlődő beteges állapotra vezethet a tejnek ilyenmű kezelése akkor is, ha aránylag nem sokat tesznek egyszerre a tejbe, de mégis nap-nap után jut az illető anyag a fogyasztó szervezetébe. A kórház különben nem minden egyedre egyforma. Némelyek súlyosabban betegszenek meg, mint mások. A legtöbb államban tilos a tejnek vegyszerek útján való konzerválása.

TANÁCSADÓ

Kérdés. Amerikába akarok kivándorolni, de pénzem nincs, hogy juthatok ingyen utazáshoz? (Gy. M. Mezőberény.) — **Felelet.** Utiköltség nélkül nem lehet utazni, hacsak a hajóstársaság az utazás ideje alatt végzendő szolgálatért el nem szállítja.

Üzenet a könyvrendelőknek. (H. L. Dombóvár) Dumas: A világ ura c. regény 4 kötetben 6500 K postadíjmentesen. — (Rendes olvasó.) A csikóskirály c. könyv nem kapható. — Váry: A vörös uralom áldozatai Magyarországon 350 K. — Fend. Szőlőművelés 630 K. — Seres: Aranyozás, bronzirozás, furnirozás, lakkozás, fényezés stb.-ről írt könyv. 1170 K. — Gyárfás: A szántóföld helyes művelése 864 K.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Gazdatársadalmi hírek.

Meghosszabbították a szőlő- és erdőbirtok után fizetendő vagyonváltás határidejét.

A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amellyel a szőlőbirtok és az erdőbirtok után, valamint ezek gazdasági felszerelése után járó vagyonváltásnak kedvezményes megfizetésére kitűzött határidőt a törvényhozás utólagos jóváhagyásának fenntartásával a hónap végéig meghosszabbítja.

Kétszázhuszonháromezer kat. hold földet osztott ki eddig a Földbirtokrendező Biróság.

Az Országos Földbirtokrendező Biróság 1921. június 20-án megkezdett működése következtében 1923. május 31-ig keletkezett 51.267 házhely; törpe- és kisbirtokra pedig felosztott 214.264 kat. hold 204 négyszögöl; ezenfelül kishaszonbérletek alakítására átvetített 303 községben 64 012 kat. hold 1564 négyszögöl. Ennek az eredménynek részletezése a következő: Kiadatott házhelyrendezés során házhely 874 községben 32.066 egyén részre 8658 kat. hold 904 négyszögöl területtel. Földhözjuttatás végett megváltási eljárás megindítását kérték 3183 községben. A megváltási eljárás lefolytatására az Országos Földbirtokrendező Biróság bírói küldött ki 3090 községbe. A megváltást az Országos Földbirtokrendező Biróság kimondotta 563 községben 140.313 kat. hold 1592 négyszögöl területre. Ebből alakult 156 közös legelő, 49.133 törpe- és kisbirtok, 18.601 házhely. Ezenfelül elővásárlási jogát gyakorolta az Országos Földbirtokrendező Biróság 99 esetben, 11.496 kat. hold 1452 négyszögöl területre. Továbbá ingatlan eldarabolta 235 esetben 53.794 kat. hold 1056 négyszögöl területtel. Ebből 27.371 kat. hold 988 négyszögöl eldarabolása folytán földhöz jutott 6472 egyén. Az Országos Földbirtokrendező Birósághoz a mai napig 60.090 beadvány érkezett.

Az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara igazgatóválasztmányi ülése.

Az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara az elmúlt héten tartotta igazgatóválasztmányi ülését Hoyos Miksa gróf elnöklété alatt. Az ülésen Horváth Jenő igazgató beszámolt a folyó év tavaszán a kamara kerületében tartott gazdaggyűlésekről és azok eredményeiről. Jelentést tett továbbá a nagykanizsai, a kaposvári és pécsi lóvásárokról. A kamara nagyobbarányú akciót indított a rézgálicszükséglet kielégítésére. Beszámolt továbbá az igazgató-

választmányának a nemesített vetőmag és vetőburgonyagumó akciójáról, úgyszintén a katonák téli mezőgazdasági oktatásáról és a népfőiskolai tanfolyamok elért eredményeiről. Elhatározta a választmány, hogy a műtrágyaszükséglet kielégítésére, továbbá a szántási szénszükséglet fedezésére iránt a kamara megzalmat indít. Az istállótrágya okszerű kezelésének előmozdítása céljából mintatrágyatelepeket létesít, az aratómunkások pálinkaszükségletének fedezésére érdekében a pénzügyminiszternél a kellő lépéseket megteszi, végül behatóan foglalkozott a búzaértékre szóló záloglevelekről készített törvényjavaslat tárgyalásával és a földbirtokreform novellának részletes megvitatására bizottságot küldött ki.

Erdőgazdasági tanfolyamok.

A m. kir. erdőgazdasági szakiskolánál (Tata, Komárom vármegye) az 1924. év őszén kezdődő kétféle tanfolyamra, valamint a m. kir. erdőőri és vadőri iskolánál (Királyhalom, utolsó posta Szeged) ötéves és (Tata, Komárom vármegye) az 1923. év szeptember havában megnyitott egyéves tanfolyamra július hó 10-éig kell a kérvényeket benyújtani. A részletes pályázati feltételekről a m. kir. erdőgazdasági szakiskola, illetve a m. kir. erdőőri és vadőri iskola nyújt felvilágosítást.

A halászat nem vonható forgalmi adózás alá.

A pénzügyminiszter kimondta, hogy ezentúl a halászat, mint az őstermelés körébe eső gazdasági tevékenység, általában nem vonható általános forgalmi adó alá s ez alól csak két esetben van kivétel: 1. ha a halászatot bérelt területen kereskedés céljából űzik, vagy 2. ha a halakat kereskedés útján hozzák forgalomba.

A gyümölcs- és szalmakivétel.

A most kezdődő gyümölcskivétel megkönnyítése végett az illetékes tényezők részéről intézkedés történt a gyorsan romlandó friss termények kivitele lebonyolításának gyorsítása végett. Az egyik könnyítés az, hogy ezentúl a kiviteli óvadékmentességet nemcsak a Kereskedelmi és Iparkamara adja meg, hanem ha valakit a mezőgazdasági kamarák ajánlanak, annak is elengedik a húsz százalékos devizaelőleget. A szalastakarmánykivétel keretén belül lebonyolított szalmakivétel is befejeződött. Eddig kilencszáz vagyon szalmát szállítottak ki külföldre.

Szénigény-bejelentés gőzeke-szántáshoz.

A szénügyek kormánybiztosa a mezőgazdasági szénellátás eddig követett rendszerét oda módosította, hogy ezentúl az igénybejelentések összegyűjtésével, az igényjogosultság elbírálásával és a szén hovaforrdításának ellenőrzésével a mezőgazdasági kamarákat bízzák meg. A kormánybiztos felhívja ennélfogva a gazdaközönséget, hogy a gőzeke-szántáshoz szükséges szénigénylését a gőzekevel beszántandó birtokterület terjedelmének pontos közléseivel legkésőbb július 5-ig jelentse be az illetékes mezőgazdasági kamaránál.

A dohányzsinog beszerzése.

A Szegedi kenderfonógyár r.-t. — amint ez a m. k. dohányjövődéki központ Igazgatóságának 7056/1923. szám alatt a dohánybevalló felügyelőségekhez és hivatalokhoz intézett körrendeletéből kiténik — a dohánytermelők idej dohányfüző-zsinog szükségletét hajlandó ez évben is közvetlenül a gyárból, a máskülönbözőn fizetendő közvetítói haszon elmaradásával készpénzfizetés mellett szállítani. A jóminőségű kenderből készült háromágú, sima lonású és megfelelő teherbíró képességű zsinog ára kilogrammonként, helyt, vasut Szeged, 1325 korona, amely ár 12-es zürichi paritás alapján lett megállapítva és az eladási ár annak változása arányában változik. Megrendelés közvetlenül a gyárhoz (Szeged, Londoni-körút) intézendő, megjelölve esetleg, hogy «kerti dohány» céljaira szükséges, mert ezen esetben a zsinogot soronkívül szállítják le.

Műtrágyabeszerzés.

Az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara körülbelül száz vagon szuperfoszfátot kötött le a földművelésügyi kormány által megállapított áron. A szuperfoszfát június hó 15-ig megállapított ára ab gyártelep, vagona rakva, a 3 százalékos forgalmi adó külön hozzászámításával, kilogrammonként 580 korona, későbbi fizetésre pedig 1 mm. szuperfoszfát ára 37 kg. búza, mely vételár azonban nem természetben egyenlítendő ki, hanem a fenti búzameennyiség ellenértéke fizetendő a budapesti áru- és értéktörzsön a fizetés napját megelőzően közzétett hivatalos búzaárak átlaga alapján. A szállításra használt jutatszákért minden métermáza szuperfoszfát után 700 korona fizetendő. A búzaalapon történő rendelésnél a szák ára a megrendelésnél előre befizetendő. A műtrágyát igénylő gazdákat és birtokosokat felhívjuk, hogy szükségleteiket jelentse be haladéktalanul az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamarának (Kaposvár, Fő-utca 14), ahonnan költlevelet és postakárék pénztári lapot kapnak.

Képek a mezőkövesdi Jézus Szent Szive körmenetről.

Vasárnap, június hó 10-én Mezőkövesden a Jézus Szent Szive új templomában először tartották meg Jézus Szive napjának búcsúünnepét. Az ünnepi körmenetben résztvett Horthy Miklós kormányzó felesége, József királyi herceg, Schioppa pápai nuncius és körülbelül negyvenezer odasereglett ájtatos hívő. Képünk a mezőkövesdieket mutatja be gyönyörű viseletükben.

A százéves Himnusz ünnepe. Horthy Miklós kormányzó őfőméltósága június hó 9-én *Mátészalkára* utazott, hogy résztvegyen a Himnusz százesztendő évfordulója alkalmából rendezett ünnepi közgyűlésén. A díszközgyűlést *Péchy* főispán nyitotta meg, utána pedig *Komoróczy* Iván alispán a vármegye nevében tartott ünnepi beszédet, amelyben méltatta *Kölcsey* Ferenc egyéniségét és jelentőségét. *Almássy* László ezután a nemzetgyűlés nevében hódolt *Kölcsey* emlékének, majd *Klebensberg* Kunó gróf kultuszminiszter mondott beszédet a kormány nevében és felszólította Szatmár vármegye közönségét, hogy fogjanak össze *Kölcsey* politikai életművének teljes feltárására. *Balogh* Jenő, az Akadémia főtitkárának felszólalása után *Kende* Zsigmond törvényhatósági bizottsági tag azt indítványozta, hogy a díszközgyűlés feliratilag forduljon a kormányhoz aziránt, hogy országos adakozásból a szatmárcekei sírkertben megfelelő mauzóleumot állítsanak fel *Kölcsey* Ferenc sírja fölé. A díszközgyűlés egyhangú lelkesedéssel tette magáévá az indítványt, mire a gyűlés a Himnusz hangjai mellett széjjeloszlott. A kormányzó ezután *Vásárosnaményba* utazott, ahol *Gulácsy* István alispán vezetésével csonka Bereg vármegye díszmagyarba öltözött társadalma fogadta. A piactéren *Tomcsányi* Vilmos Pál volt miniszter tolmácsolta a lakosság hódolatát. A kormányzó az üdvözlésekre meghatottan válaszolt. Majd ebéden vett részt, az esti órákban pedig tovább utazott Mezőkövesd felé.

Albrecht királyi herceg kitüntetéssel végezte el a magyaróvári gazdasági akadémiát. *Albrecht* királyi herceg a magyaróvári gazdasági akadémián befejezte gazdasági tanulmányait és kitüntetéses oklevelet szerzett. *Albrecht* királyi herceg volt az első, aki megértette a változott idők parancsoló szavát és a szerencsétlen kimenetelű háború lezajlása után gazdasági tanulmányok végzéséhez látott. Alig kezdte meg tanulmányait, a forradalom kitörése menekülésre kényszerítette. Csaknem egy évig kénytelen volt számkivételben élni. Amikor azonban a tanácsköztársaság bukása után a viszonyok megengedték, hazasietett és újult erővel, fokozott munkakedvvel, példás buzgalommal látott újra a munkához. A szabályszerű tanulmányi idő elteltével az előírt kollokviumi és vizsgakötelezettségnek mindenkor a legszebb eredménnyel megfelelt.

Szocialisták garázdálkodása Lipcsében. A lipcsei szakszervezetek és az egyesült szociáldemokrata pártok az elmúlt héten tüntető gyűlést hívtak össze. Már négy órakeresztül meggyűltek egy téren fegyelmetlenül elemék, amelyek a rendőrséget megtámadták és le akarták fegyverezni. Több rendőr megsebesült, mert a tüntetők sorából lövések dördültek el. Erre a rendőrség lött, eleinte vaktöltéssel, azután pedig éles töltéssel. Az eddigi jelentések szerint *hat ember meghalt és huszonhárom megsebesült.* A fosztogatásokat a rendőrség megakadályozta.

Példátlan támadás Magyarország ellen a szerb parlamentben. Nincsicsek külügyminiszter a szerb nemzetgyűlésen külpolitikai beszédet mondott. Beszéde során a magyarokhoz való viszonyról a következőket mondotta:

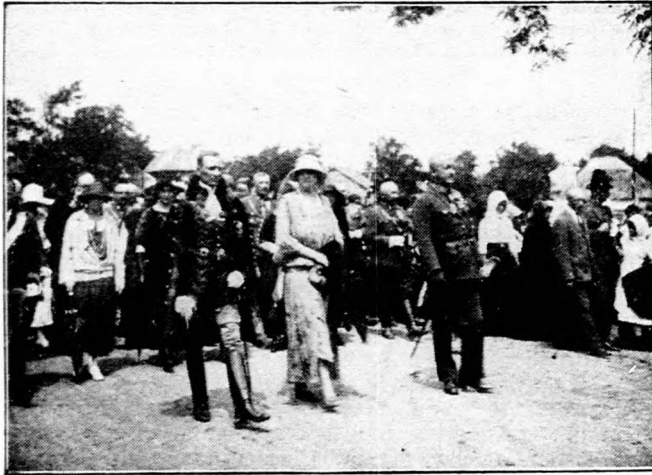
— Amióta a trianoni béke ratifikálása után Jugoszlávia és Magyarország között a diplomáciai viszony helyreállt, a királyi kormány igyekezett megvitatni és szabályozni sok kérdést, hogy normális szomszédai viszonyt vehesse meg alapját. A királyi kormánynak ez a törekvése nem járt sikerrel, még pedig azért, mert a másik oldalon mindig rosszakarat nyilvánult meg. Az első nehézség onnan van, hogy *magyar oldalon hiányzik a lojalitás a trianoni szerződés határozatalnak végrehajtása körül.* A magyar kormány a trianoni szerződést csupán ideiglenes nemzetközi egyezménynek tekinti, amelynek helyébe hamarosan a dolgok régi rendje kerül. Szomszédjaival szemben tanúsított magatartásával Magyarország nem adja bizonyosságát annak, *hogy jóakarattal igyekszik jobb viszonyok helyreállítására törekedni.* Úgy az ellenőrző bizottság, mint az idegen állampolgárok ellen Magyarország meg nem engedhető módon jár el. *Különösen a jugoszláv állampolgárokat üldözi, internálja, sőt alaptalanul halálra is ítéli.* Amikor Nincsicsek beszédének ehhez a részéhez érkezett, a jugoszláv képviselők viharosan tüntettek Magyarország ellen. Sűrűn hallatszottak a közbekiáltások: *Tessék internálni a magyar követet.* A belgrádi magyar ügyvivő épen az egyik páholyban hallgatta végig a jugoszláv parlament magyarelles viharos üllését, mire *felkelt és azonnal elhogyta az üléstermet.*

Jósika Samu báró halála. *Jósika* Samu báró, a magyar főrendiház volt elnöke, vasárnap délután életének 75-ik évében Kolozsvárott elhunyt. *Jósika* báró hosszabb idő óta betegeskedett, legutóbb az egyik előkelő budapesti sanatóriumban ápolták, ahonnan szombaton szállították haza, Kolozsvárra. *Jósika* Samu ama főuraink közé tartozott, akik egytest-egyléleknek érezték magukat hazájukkal s aki ilyenformán nem hagyta cserben nemzetét a kétség perceiben és a nyomor évadján sem. Az oláh szenátus tagjának állott be, hogy annál közvetlenebbül küzdhessen az elnyomottak érdekeiért. Az erdélyi magyarság harcában vezető szerepe volt s egyben a jótékony kiegyenlítő és összetartás ügyében apostolkodott. Kolozs vármegye közéletében töltötte ki élete javát, azután belügyminiszteri államtitkár lett, később pedig mint a király személye körüli miniszter, három évig volt kormányon. A forradalmat megelőzően ő volt a főrendiház utolsó elnöke.

Tanulók nem járhatnak kávéházakba, vendéglőkbe és mulatóhelyekre. A főkapitány Budapesten a tanuló ifjúságot tiltotta a vendéglők, kocszmák, kávéházak és mulatóhelyek látogatásától. A tanulók még szüleikkel sem látogathatják ezeket a helyiségeket. Azok ellen, akik megszegik a rendeletet, feljelentést tesznek s ügyüket átteszik az illető tanintézet igazgatóságához is.

Bulgáriában elkergették a kormányt. Bulgáriában a tartalékos és tényleges tisztek **elkergették a Sztambulizski kormányt.** A parlament épületét körülvették, behatoltak és a jelenlévő minisztereket és képviselőket elfogták. A forradalom vezére **Cankov**, aki már meg is alakította a kormányt. Sztambulizski miniszterelnök éppen belföldi propagandauton volt a forradalom kitörése alkalmával. A mozgalom a **nemzeti érzsűek diadalát jelenti** az eddigi antantbarát és behódoló politika képviselőivel szemben.

Előkelő japán vendégek Budapesten. Az elmúlt héten érdekes vendégei voltak a fővárosnak. **Yabuki** báró, a japán főrendiház tagja és **Yunome** tanár, aki Japánországban hadifoglyaink érdekében igen sokat fáradozott, európai tanulmányútja során néhány napra Budapestre érkezett. Keleti vendégeink felkeresték a parlamentben **Bethlen István** gróf miniszterelnököt, **Belitska Sándor** honvédelmi minisztert, **Klebensberg Kunó** gróf közoktatásügyi minisztert, akikkel hosszabb ideig elbeszélgettek. A miniszterelnök és a honvédelmi miniszter megköszönte **Yunome** tanárnak hadifoglyaink érdekében tett szíves fáradozásait. **Yunome** kijelentette, hogy Magyarország meglátogatása után még nagyobb rokonszenvvel és melegséggel foglalkozik Magyarország sorsával.

Kép a mezőkövesdi Jézus Szent Szive körmenetről.

József királyi herceg, Horthy Miklós kormányzó neje és **Borbély-Maczkó Emil** főispán a menetben.

Óriási vihar pusztított Baranyában. Az elmúlt hét keddjén délután három és négy óra között pusztító orkán és jégeső vonult végig Baranya vármegye déli része felett, a szentlőrinci és siklósi járás déli részén és a baranyavári járásban. Az orkán igen nagy károkat okozott. Az eddigi jelentések szerint legtöbbet szenvedett **Vajszó** és környéke. Az orkán fákat csavart ki és háztetőket sodort le; egy kőistálló tetejét magával vitte, amely **nyolc ökröt és egy lovat agyonütött, egy embert pedig súlyosan megsebesített.** A telefon- és táviróösszeköttetés megszakadt. **Száva** községben a hirtelen jött jégverés **Weber János** udvarán hetven darab baromfit pusztított el; a ciklonerejű forgószél fákat csavart ki és egész sereg falusi ház tetejét sodorta le. **Diós-Viszló** községben hasonló pusztításokat vitt végbe a vihar; gabonaművekben okozott kár hetven-nyolcvan százalékra becsülhető. Legnagyobb a kár az őszi árpában és a búzában. Hasonló károkról tett jelentést **Villány, Némethy** és **Nagy-nyárad.** Ezen az egész vonalon a gabonatermésnek hatvanöt százaléka pusztult el. **Minthogy** a vihar mintegy húsz községben vonult végig, a kár több száz millió koronára tehető.

Százéves a szódavíz. 1823-ban került Győrbe tanárnak **Jedlik Ányos** dr., a később világhírűvé vált kiváló bencés tudós. Ebben az évben eszelte ki a szódavíz készítését. Ugyan hány ember tud arról, hogy a közkezdvelt szódavíz egy győri bencés tanár találmánya? Mint sok más magyar feltaláló, **Jedlik Ányos** is a feledés homályába merült, pedig mindenkinek illő volna tudni, hogy magyar ember fedezte fel a világszerte fogyasztott szódavizet.

Amerikába elsősorban a közeli vérrokonok kapnak kivándorlási engedélyt. Az amerikai Egyesült Államokba való kivándorláshoz a belügyminisztériumnál működő kivándorlási biztosi hivatal adja meg a hozzájárulást a rokoni kötelék közelsége szerint. A hivatal csakis a vérrokonok közelsége alapján bírálja el a kérvényeket és teljesen hiábavaló a kéredezésködés, protekció, keresés és sürgetés. Hasonló eljárást követ a vizum kiadásában az amerikai konzulátus is. Az eddig beérkezett kérvények számából ítélve, az amerikai magyar kvóta terhére kiadandó engedélyek száma most már annyira teljes lesz, hogy az újabb kivándorlási kérvények átvételét június közepén be fogják szüntetni.

Jegyzők küldöttsége a kormány tagjainál. A **Jegyzők Országos Egyesülete** az elmúlt héten, pénteken megjelent a parlamentben **Koncz János** elnök vezetésével, hogy a miniszterelnöknek, a belügyminiszternek, a földművelésügyi miniszternek, a kereskedelemügyi miniszternek és a pénzügyminiszternek átadják azt az összesen tizenhárom kérvényt, amelyben a **jegyzők helyzetük javítását kéri.** A kérvények megannyi különböző kérdéssel foglalkoznak, amelyek közül a közigazgatás reformjára, a községek háztartásának rendezésére, a mezőgazdasági és ipari kérdésekre és a földreformnovellával kapcsolatos intézkedések tételére, a jegyzők javadalmazására, a megvont vasúti jegyekre és a nyugdíjasok helyzetének javítására vonatkozólag tesznek a jegyzők előterjesztéseket. A küldöttséget a kormány tagjai a legnagyobb jóindulattal fogadták és kéréseik teljesítését kilátásba helyezték.

Paulay Erzsi színművésznő a kínai olasz követhoz ment feleségül. **Paulay Erzsi**, a Nemzeti Színház örökös tagja, **Shanghai**-ban, az ottani Szent József-templomban örök hűséget esküdött lovag **Cerruti** Vittorio pekingi olasz királyi követnek. **Paulay Erzsi** és **Cerruti** lovag Budapesten ismerkedtek meg, ahol **Cerruti** az olasz misszió vezetője volt. Később **Cerruti** elkerült a magyar fővárosból s így nem volt alkalmuk szerelmüket a házasság szentéggel is megerősíteni. **Paulay Erzsi** most azután egyévi szabadságot kapott a színházról s azonnal **Sanghaiba** sietett, ahol megtartották az esküvőt.

Küldöttség kérte a kúnszentmártoni Kőrös-híd felépítését. **Kenéz Béla, Kuna P. András** és **Bugyi Antal** képviselők vezetésével **Szolnok, Kúnszentmárton, Szentes**, valamint az úgynevezett **Tiszazug** tíz községének előljárósa, **Altmann Imre** szolnokmegyei alispán és **Négyessy Imre** szentesi polgármester a szolnok-kúnszentmárton-szentesi vasútvonal visszasságainak orvoslását kérték küldöttségileg a pénzügy- és kereskedelemügyi miniszterektől. Ezen a vasútvonalon fekszik ugyanis a Kőrös-híd, amelyet 1921-ben a jégzajlás elvitt és azóta megszűnt a Kőrösön keresztül a közvetlen vasúti összeköttetés és csak kompon lehet áthaladni rajta, mert a vasút csak a kúnszentmártoni ártérületig közlekedik. **Kállay Tibor** pénzügyminiszter kijelentette, hogy a maga részéről közgazdasági szempontból rendkívül fontosnak tartja a híd felépítését. Meg van győződve, hogy a küldöttség kérelme teljes méltánylást kíván. **Walkó Lajos** kereskedelemügyi miniszter megígérte, hogy a vasúti híd építése a nyár folyamán gyorsabb tempóban fog haladni és intézkedni fog, hogy a közúti hídnál az anyagbeszerzésnek akadályra ne legyen.

Károly király volt vagyonkezelőjét Párisban letartóztatták. **Steiner** bárót, **Károly király** volt jószágkormányzóját és feleségét Párisban elfogták. **Steiner** olyan ékszereket adott el, melyek a királyi család tulajdonát képezték. Miksa főherceg, a király öccsének feljelentésére sikkasztás miatt fogták el. Franciaország **Steinert** ki fogja adni Svájcnak. Az elsikkasztott összeg **egy negyedmilió svájci frankra** rög.

Leölt egy detektívfelügyelőt, azután öngyilkos lett. Az elmúlt héten a hetedik kerületi kapiánysághoz beosztott **Varga István** detektívfelügyelő egy lopás nyomozása közben elment a **József-utca 20.** számú ház egyik félemeletli lakásába, ahol **Szlonka** Rezső műszaki hivatalnokot kereste. Azt remélte, hogy **Szlonkánál** különböző lopott holmit fog találni. Néhány perc múlva **Szobrán** Paula hivatalnoknő, akinek a szobája **Szlonkát** mellett van, két lövést hallott. A leány befutott a szobába és ott **véreben fetrengve találta Varga detektívfelügyelőt.** **Szlonka** közben elmenekült és kiment a Margitszigetre, ahol egy padon ugyanazzal a revolverrel, amellyel a detektívfelügyelőt lelőtte, **mellbelőtte magát.** A golyó szíve fölött hatolt mellébe és életveszélyes sérülést okozott. A hivatásának áldozatul esett **Varga István** sebébe belehalt, **anélkül, hogy eszmélte** tért volna. A merénylő állapota is válságos.

Minden magyar ember Ámor bajuszpedrőt használ. Gyár: **Pán Laboratórium IV., Régi posta-utca 2. sz. Budapest.**

OLVASÓINKHOZ!

A „**Vasárnap**“ nem az üzleti haszonért, nyereségért, hanem önzetlen, ideális célokért, a magyarság jobb jövőjéért, boldogulásáért küzd. Épen ezért igen gazdag tartalommal jelenik meg, s a szórakoztató, mulattató cikkeken kívül igen értékes — a többtermelés titkait fejtegető — gazdasági cikkeket közöl.

Aki tehát szívén viseli a kisgazda-, földműves- és kisiparostársadalom, valamint a saját érdekét, aki a vasárnapját nemcsak kellemsé, hanem tanulságossá és hasznossá akarja tenni, az előfizet a „**Vasárnapra**“-ra.

A „**Vasárnap**“ a legolcsóbb hetilap, mert fél éves előfizetőinek csak 35/35 koronába kerül egy példánya.

A „**Vasárnap**“ legkésőbb vasárnap reggelig a legmesszebb eső tanyára is megérkezik.

Előfizetési díjak:

negyedévre	480 K
fél évre	950 K
egész évre	1800 K

Felkérjük azokat az előfizetőinket, kiknek előfizetése 1923. június 15-én lejárt, hogy előfizetésüket a csatolt befizetési lapon megújítani sziveskedjenek, nehogy az előfizetési díj hiánya miatt a lap küldésében fennakadás álljon be.

Mutatványszámot ingyen küld a

„**Vasárnap**“ kiadóhivatala
Budapest, VI. ker., Ó-utca 10. szám.

Leszakadt egy ház második emeleti folyosója és megölte a házmestert. A fővárosban, a Tompa-utca 13. számú házban az elmúlt héten súlyos szerencsétlenség történt. A rozoga ház második emeleti folyosója ugyanis hirtelen recsegni-ropogni kezdett és több méter szélességben a folyosó kőlapjai egymásután zuhanak le az udvarra, *magukkal szakítva az elsőemeleti folyosót is*. A lezuhanó kőablak az udvaron söprögő özv. *Reichenberg Józsefné házmestert megak alá temették*. A szerencsétlen asszony még a mentők kocsijában meghalt. A rendőrség erőlyes nyomozást indított, hogy a szerencsétlenségért ki felelős.

Feloszlott a Magyar Hadifoglyok Hozzáértőjeinek Egyesülete. Az elmúlt héten tartotta a Magyar Hadifoglyok Hozzáértőjeinek Egyesülete utolsó közgyűlését *Ruffy Pál* államtitkár elnöklésével. *Ruffy Pál* ismertette az egyesület öt éves működését, amelyet a szibériai foglyok hazahozatala s a velük való állandó érintkezés terén kifejtettek. Különös hálaival emlékezett meg a kormányzó és a kormány támogatásáról, valamint *Jungerth Mihály* követségi tanácsos és *Kirchner Sándor* ezredes munkásságáról. A közgyűlés végül elhatározta, hogy miután az egyesület eredményes munkájával már elérte célját s további működésének nincs célja, *az egyesületet feloszlatja s annak meglévő vagyonát jótékony célra fordítja*, amiről az illetékes minisztériumot is értesítik.

Költött rablóhistoria hozomány helyett. *Schusztér Béláné* feljelentést tett a rendőrségen, hogy május 30-án ismeretlen tettesek kirabolták. Annyiból érkezett Budapestre és százötvenezer korona készpénzt hozott magával. Kőbányán a vámnál két férfi megtámadta és a pénzt elvette. A rendőri nyomozás megállapította, hogy az a vonat, amelyen *Schusztérné* állítólag Budapestre érkezett, már régen nem közlekedik. A vallatás során azután elmondotta az asszony, hogy a *rablásból egy szó sem igaz s a mesét ő eszelte ki*. Amikor ugyanis a férje elvette, százötvenezer korona hozományt ígérték neki, de nem kapta meg. Minthogy a férje követelte a pénzt, ő ezt a rablási históriát eszelte ki férjének félrevezetésére.

Jóslás a tenyérből. Vannak babonás emberek, akik a tenyérből való jóslásban hisznek s ördögösséget találnak a cigány-asszonyok tudományában. Pedig ezek csak a kézvonalaknak adnak jelentőséget. A kézvonalakat így magyarázzák: A szívonal tenyérünkön a legfelső vonal. A Jupiter-dombon kezdődik s többekévesbén egyenesen szeli át a tenyert. Minél magasabban kezdődik a Jupiter-dombon, annál jobb. Ha majdnem a mutatóujj tövéig ér, ez feltékenységet jelent. A szívonalról a Jupiterre futó ágacska azoknak a személyeknek a számát mutatják, akiket az életben szeretünk. Az irántuk való érzelmek nagyságát hosszúságuk és mélységük mutatják. Érdemtelten pazarolt érzést jelent vagy mutat az, ha az egyik ágacska hosszabb és a végén egy kicsi piros jegy van. Ha pedig a vonal egyenes, jegy nélkül, ez boldog érzésekről beszél. Ha a vörös jegyen túl is folytatódik a vonalacska, az újabban keletkező érzést jelent, amely azonban a régít

nem pótolhatja. Ha a szívonal kétágú villát képez: hűség és jóság. A szívonalról lefelé hajló ágak: rokonainkban való csalódások. Puha kezű emberek befolyásolhatók. A kemény kéz durvaság. Legjobb a puha és mégis ruganyos kezű ember, az ilyenekben feltétlenül lehet bízni. A szívonalon minden megszakítás, vagy piros jegyecske bánatot, vagy valami hibát jelent. A szív-, fej- és életvonalak egyesülése a mutató és hüvelykujjak között: erőszakos halál.

Aki agyonbeszélte a bíróságot. A berlini törvényszék egyik tárgyalótermében érdekes eset játszódott le. A tárgyalás elnöke felszólította a vádlottat, *Spiegel* asszonyt, mit tud felhozni a vád ellen, hogy több tisztviselő becsületét megsértette. *Spiegelné* a felszólításra elkezdett beszélni s többé mást nem engedett szóhoz jutni. Hiába akart a bíró kérdést intézni hozzá, az asszony nem hallgatott rá, csak beszélt. A tanúk is felvonultak s még csak ez hiányzott. *Spiegelné* még gyorsabbra fogta mondókáját, mert sok mindent el akart mondani. Az elnök a józanságára, belátására hivatkozott, rákiabált, megfenyegette büntetéssel, mindez nem használ. *Spiegelné* csak beszélt. Még akkor sem állott meg a nyelve, amikor a bíró az ítéletet kihirdette. Mikor mindketten egyszerre beszéltek, egyiket sem lehetett megérteni. Végre a bíró türelmét vesztve, a fegyelmetlen vádlottat külön háromnapra elzárásra ítélte, amit azonnal le kellett ülnie. Mikor *Spiegelné* meghallotta, hogy a törvényszéken kell maradnia, még hozzá egyedül egy zarkában, torkán akadt a hang. Szó nélkül hagyta magát levelezettni a cellába. A becsületsértésért különben csak százezer márkára büntette meg a bíró.

A földgömb kerülete. Mindenki, aki tudja, hogy a föld gömbalakú s aki a földrajzból ismeri a szárazföldnek nagyságát, azt hiszi, hogy a földgöly szinte elképzelhetetlenül óriási. Igaz, hogy mi emberek hozzá képest kisebbek vagyunk, mint a hangya, amely egy nagy dinnyén mászkál, de azért, ha egy kicsit számolni kezdünk, rájövünk arra, hogy a földgöly nagyságát mégis el tudjuk képzelni. Akármelyikünk, aki hivatalba, vagy irodába jár mindennap, megtesz naponta nyolc kilométernyi utat gyalogosan. Ha leszámítjuk a vasárnapokat, akkor évenként számíthatunk 2500 kilométer gyalog megtett utat, amit jóformán észre sem vettünk s amit nem is tekintünk megerőltető fáradságnak. Ha évről-évre egymás mellé raknánk az így megtett úthosszakat, akkor tizenhét év múlva annyit jártunk volna, hogy épen megkerültük a földgömböt, amelynek kerülete negyvenezer kilométer. Hány ember van azonban, akinek olyan a foglalkozása, hogy naponta sokkal többet kénytelen gyalogolni. Nézzük például a levélhordót, aki átlag tizenöt kilométert gyalogol naponta. Ez már nyolcszázötven járásával egyszer körülmehetett volna a földön s nyolcszázötven szolgálatát alatt annyit járt, hogy ötször körülmehetett volna a földet. Ha ezeket az arányokat nézzük, akkor a Föld nagysága nem tűnik fel akkorának, hogy ne tudnánk elképzelni. Másrésztől, ha más égitesteket nézünk s azokhoz hasonlítjuk a Földet, akkor arra az eredményre jutunk, hogy ezek az égitestek, például a Nap mellett a Föld egészen kicsinek mondható. Hiszen a Nap akkora, hogy az említett sokat gyalogló levélhordó csak nyolcszázhetvenkét évi gyaloglással tudná körülmehetni.

TRÉFÁK

Ami csak az utcán tisztességtelen.

Rendő (letartóztat egy fiatal házaspárt, akik verekedtek az utcán): Nem szégyenlik magukat?... Tisztességes ember az ilyesmit otthon végzi el!

Könnyen segít a bajon.

Panaszkodik az asszony az urának, hogy drágább lett a liszt, ezentúl kilenc gombóc helyett csak nyolcat fog főzni számára. — Jól van — feleli a férj —! nem bánom, de aztán a gombócok valamivel nagyobbak legyenek!

Ő is arról álmodott.

— Kedves Margit, az éjjel azt álmodtam, hogy megcsókoltam magát!
— Úgy? Érdekes! Azért sajgott hát ma reggel annyira a tenyerem!

Miről itél.

Orvos: Lábadozik már a beteg?

Sátoriné: Már nagyon is, mert egyre meg akar rugdosni!

Nagy veszedelemben.

Egy írónak a szindarabját rettenetesen lepisszegik. Valaki, aki ismerte a szerzőt, odaszól hozzá (a szerző is a közönség sorában ült):

— Micsoda? Ön is együtt pisszeg a többiekkel?

— Nem akarom — suttogja rémülten a szerző — hogy rám ismerjenek!

Rossz kifogás.

Fogorvos (az inashoz): Jelentsen be a nagyságos asszonynak!

Inas: A nagyságos asszony nem fogad senkit, mert nagy fogfájásban szenved!

Fogorvos: Az lehetetlen, hiszen itt hozom a zsebemben az összes fogait!

Az aggódo beteg.

— Még csak egyet szeretnék kérdezni, doktor úr!

— Tessék!

— Evés előtt vagy után kell becseppenteni a — szemcseppeket?

Az ő módszere.

Mama: Mondtam már lelkem, hogy a baba fürdővizét hőmérővel kell megmérni. Hogyan tudja különben, hogy elég meleg a víz?

Mari: Nagyon könnyen; ha a kicsike megkékül, akkor a víz hideg, ha pedig vörös lesz, akkor a víz nagyon meleg!

REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

(Beküldte: Farkas Irén, Kislángról.)

2. Szórejtvény.

Hunyadi Üstökös

(Beküldte: Matics István, Somogyvárról.)

3. Pótló rejtvény.

Orsova, Érsekújvár, Kocsér, Eger, Csépa, Kőrös.

(E városnevek kezdőbetűi helyesen összerakva egy tiszaparti község nevét adják.)

(Beküldte: Illési János, Óecskekről.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertsek névsorával 27-ik számunkban közöljük.

A 21-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Képrejtvény: Kislaludytársaság.

2. Betűrejtvény: Tanfolyam.

3. Talány: 7.

Megejtették: Sárossy Kálmán, ifj. Bognár István, ifj. Melcher Mihály, Csete László, Sándor István, Mészáros Zsigmond, Kindl József, ifj. Papp Imre, ifj. Éva Béla, Sándor Károly, ifj. Urbányi Ferenc, Nagy Ilonka, Zustyik Zsuzsa, Katolikus Kör Püspökládány, Ujváry Lajos,

Sárossy János, Vedrödy Gusztáv, Kasza Boldizsár, Süle Zoltán, Balogh Vencel, Hankóczy Pál, Szobek Lóránd, Nagyffy Zoltán, Szabó János, Sivák Ferenc, Rósa Sándor, Király Lajos, Takács Rezső, Szücs Lászlóné, Herczeg István, Máthé László, Nagy János, ifj. Péter János, Márkus Lajos, Zalkó Máttyás, Szikla Márkus.

Jutalomkönyvet nyertek: Sárossy Kálmán, Nagyffy Zoltán, Herczeg István, Máthé László, ifj. Péter János, Ujváry Lajos, Zalkó Máttyás, Márkus Lajos, Sárossy János, Szikla Márkus.

A 22-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertsek névsorával jövő heti számunkban közöljük.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak június hó 10-én.)

Gabonavásár. Tiszavidéki 78 kilogrammos búza 27.250—27.750, dunántúli és pestmegyei 27.000—27.500, tiszavidéki 76 kilogrammos 27.000—27.500, dunántúli és pestmegyei 26.750—27.000, rozs 18.500—18.750, takarmányárpa 15.500—16.500, zab 19.500—20.500, tengeri 19.000—20.000, korpa 8400—8600 korona 100 kilogrammonként.

Vágómarhavásár. Őkér legjobb 930—1100, kivételesen 1150—1350, közép 750—950, silányabb 440—700, bika jobbminőségű 900—1000, kivételesen 1100—1250, silányabb 500—850, tehén jobbminőségű 760—950, kivételesen 1000—1200, silányabb 420—700, kicsontozni való marha 400—440, növendékmárha 560—850 K kilogrammonként élőszűlyban.

Sertésvásár. Könnyű sertés 1360—1560, közepes 1480—1570, nehéz 1450—1575 K kilogrammonként élőszűlyban.

Takarmány. Rétsizéna elsőrendű 6300—7200, másodrendű ó 5000—6200, elsőrendű új 5950—7000, másodrendű ó 4700—5900, harmadrendű csomagolásra 3200—4800, nádtakarmány, zöld, száraz 3000—3200, lucerna-szénfa 6200—7600, alomszalma 4400—5500, zsupszalma 6000—6500 korona métermázsánként.

Budapesti lóvásár. Igás kocsiló, nehéz 425.000—880.000 koronáig, igás kocsiló, könnyű 200.000, számár 70.000—75.000 koronáig.

Budapesti juhvásár. Hízalt ürű 720 koronáig métermázsánként élőszűlyban.

Tenyész- és haszonállatok. Erdélyi fehér jármosökör tenyész-állatvásártelepről 1450—1600, elsőrendű tarka jármosökör 1300—1400, másodrendű tarka jármosökör 1100—1450, friss fejős és vemhes tehének 1100—1500, 1½ éves üszök és tinók 1100—1300 korona kilogrammonként élőszűlyban.

Gyapjú. A vételkedv csökkenése és a pénzüke miatt az árak tizenhárom százalékkal estek. Árak kilogrammonként zsiros állapotban 2400—2600 korona között mozognak.

Nyersbőr. A forgalom megélenkült, az árak emelkedtek. Nyers mathabőr 1100—1200, száraz mathabőr 2200—2400, nyers borjúbőr fej nélkül 2200—2300, száraz borjúbőr fej nélkül 4400—4600, lóbőr száraz 8000—9000, gyapjas juhbőr 1100—1200, nyírott juhbőr 900—1000, báránybőr 1600—1800 korona kilogrammonként.

Tej és tejtermékek. Teljes tej 212, habtejzsin 1400, tejfel 600—700 K literenként. Elsőrendű teavaj 3600—4000, másodrendű 2600—3000, tehénturó 600—700, juhturó 1800—2000, keverturó 650—800, juhaj 1400—1800, gróji sajt 2400—3200, óvári és trappista 2000—2400 K kilogrammonként.

Zöldség és gyümölcs. Burgonya, rózsá 62—75, sárga 40—50, fehér 38—50 K kilogrammonként, sárgarépa, ujdonság 50 K, petrezselyem 20—30 K kötegenként, zeller 300—350 K kilogrammonként, kalarábé ujdonság 80—180 K darabonként, vöröshagyma 600, fokhagyma 60—75, kelkáposzta 230 K kilogrammonként, fejessaláta 28—35 K darabonként, tök, ujdonság 1800, zöldborsó, ujdonság hüvelyes 400—700, karfiol 1800—2000 K kilogrammonként, körte aszalt 440, cseresznye 500—1000, eper 6000, dió 360—500, dióbel 1600—1800, mogyoróbél 3600 K kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Rántanivaló csirke párja 2400—3500, tyúk párja 5500—7000, ruca, ujdonság, párja 8000, liba, ujdonság, párja 14.000, hizott liba kilogrammonként 2100—2500 K. Tojás 76 K.

Bor. A helyzet még mindig változatlan. A kínálat meglehetősen nagy, az árak ennek ellenére meglehetősen tartottak. Nagykereskedelmi árak a következők: 11 fokos 150, 12 fokos 185 literenként.

Idegen pénznemek legmagasabb árai. A devizaközpont hivatalos árfolyása 1923. június hó 12-én: 1 darab Napoleon arany 22.100 K, angol font 23.960 K, dollár 6295 K, francia frank 411 K — f, német márka 8.45 f, olasz lira 296 K, osztrák korona 9-05 f, román lei 34 K — f, cseh korona (szokol) 189 K 50 f, svájci frank 1140 K, szerb dinár 70 K 50 f, lengyel márka 10-40 f. Zürichben 100 magyar koronáért 0-8½ svájci frankot fizettek.

Főmunkatárs: Buday Barna.

Felelős kiadó: Meskó Pál.

Főszerkesztő: Meskó Pál.

Felelős szerkesztő: Héjly Imre dr.

AZ UTOLSÓ OBSITOS

ELBESZÉLÉS
IRTA: KOMÁROMI JÁNOS

(6. folytatás.)

A fináncok nem akartak belemenni, hogy magával vigye a tehenet, de a főbíró megengedte neki. A tanító úr a határhídnál kezét adott Gyurinak, elérékenyült és azt mondta neki: — Én tanítóvalak valamikor, Sándor György, s hiszem, hogy magyar ember fogsz maradni ezután is. — Gyuri ezt megígérte. A határhídtól a falunak fordult vissza, akkor már este volt és ahogy jött volna a sötétben, nem messze a kocsmától észrevette, hogy valaki négykézláb turkál az út oldalán, részint a sárban, részint a kövek között. Odalépett, megnézte jobban, hát a vén Kabonyás turkált ott négykézláb. — Mit keres, Józsi bácsi? — érdeklődött Gyuri. — Diót keresek, Gyurikám — tréfálkozott Kabonyás Józsi bácsi. Gyuri aztán átölelte Józsi bácsit, aki azzal védekezett, hogy keserősége miatt ivott a zsidónál és hazasegítette az öregot. Hát emiatt késett annyira Sándor György.

Ahogy idáig ért az elbeszélésben, késő éjszaka volt már. Gyuri közbe fát hajított a tűzre, a lámpás meg ott sercegett az öreg fejénél, egy töröttlábú széken. Petercsák szó nélkül lógatta a fejét.

Pikor András obsitoskatona most felkönyökölt:

— Beszélhetsz!

Gyuri titokban Petercsák felé intett, de az öreg megnyugtatta:

— Magyar emberek vagyunk mindahárman.

Petercsák csupán a szemével jelezte, hogy ő valóban magyar ember, Gyuri tehát hozzákezdett:

— Beszéltem a malmossal kinek a határpatakon van a malma. Ő mondta, hogy tegnapelőtt éjjel búzát vitt hozzá Susinka Mihály Füzérről, már mint a Tóbiás úrék paradéskocsisa. Beszéd közben odaszól egyszer Susinka a malmosnak, de csak úgy a foga között, mert a másik parton csehek posztolnak, hogy azt mondja: — No, Balogh úr, készül valami. Balogh úr nem vette komolyan a dolgot, mert már vagy százszor megbiztatták tavaly óta, mire Susinka oda sügött Balogh úrnak: — A mult napokba hat szakasz gyalogság érkezett a helységünkbe, sisakosan...

Pikor pislogva kéjelgett a Gyuri értesüléseiben, közbe visszakérte a tajtékpipát, hogy ő is szippanthasson vagy kettőt s odafordult Petercsákhoz, aki érdeklődve fülelgetett:

— Látod, Antal, ezért nem nyilatkozhattam az elébb. De most már te is tudod, mért mondtam csak annyit, hogy csak győjjenek azok a csendőrök! Mert ők is szagolnak már valamit. Mind meghalnak a szerencsétlenek.

Gyuri folytatta:

— Még nem tudom biztosan, csak gondolom, hogy a mikóházi erdő tele van huszárokkal. A bakák meg hátkerülik a falut, Gercsely alól...

Pikor András intett neki, hogy álljon meg. Látszott rajta, hogy töpreng valamin. Később annyit szólt, nem minden aggodalom nélkül:

— Magam kell az ilyet gondolni, Gyurikám. Gercsely alól csak éjjel célszerű, mivel ott nem lehet jól megbujni. Ezért gondolkozom, hogy okosabb lenne a Kílátódomb felől, mert közbe két vízmosás esik. De mindegy. A magyarok majd megteszik a magukét. Antalkám, — fordult Petercsákhoz — Antalkám, jaj, ha danolni kezdenek majd felettünk az ágyúgolyók, jaj, ha zörögni kezdenek majd az ablakok... Istenem, csak megérhetném!

Nem birt magával, felült. Lelke visszarohtant a régi nagyhírű mezőkre s az indulattól vörös lett a nyaka is:

— Mikor ott álltam a dombtetőn, az ágyúm faránál, a lábam alatt meg Königréc... Mert tűzér voltam. Antal fiam...

Antal és Gyuri hallgatott is, nem is az öregre (annyiszor hallottak már a veszett viadalról) s az öreg hirtelen megzavarodott. Mert újra előkapta a régi félelem, hogy Antal és Gyuri talán kételkedni talál benne. Zavarában most egyel nyelt és hogy palástolja magát, kiabálni kezdett s közbe-közbe a térdét csapdosta:

— A Krisztus úgy vegye el az álmomat, ahogy nem mondanék igazat! Ott álltam az ágyúm faránál, minden percen egyet rántottam a kötelen s amikor rántottam, olyat szólt az ágyú, hogy azóta se hallok valamelyik fülemre... Az izzadság meg úgy szakadt rólam, mintha zsajtárral öntözték volna a fejemet...

Dühös lett:

— Megdöglött vagy húszezer német, mert tűzér voltam és rosszlelkű ember, mint most is, ha megharagszok... Megdöglöttem, mert szembeálltam velem! Megdöglenek a csehek is! Hát csak gyűjjenek a házamba, az Isten nekik legyen irgalmas! De kitaposom a belüket! Kitaposom!

Megvadult sajátmagától:

— Mindenki meg fog halni, aki szembeszállt Magyarországgal, meg velem! Eddig magamba öltem a sok bánatot, de most azt mondom, mindenkinek vége lesz, aki megharagít, — s a mellére vágott. — Hát ki vagyok én? Mi vagyok én? Obsitos tűzérszakaszvezető! S még akad piszokember, aki nem hiszi! Most persze? Most mindenki megszökött a faluból, minden híres katona ott keseríti a levegőt a kis Magyarországon, de Pikor András itt maradt, mert Pikor András tudja, mi a katonai becsület! Mindenkinek felvágom a hasát, aki nem hallgat a szavamra, az Isten fordítsa meg a sarkát a sok zsebrákjának!

Düh rángatódzott a bajuszában s a szemöldöke borzas lett, ahogy káromkodott:

— Szentségit a nagybendőjű tetveseinek! Mindegyiket agyonvágom, csak az én házamba merje betolni a ragyás pófáját!

De itt már Pikor András is erő nélkül hanyatlott vissza a párnára. Lélekzete megállt és úgy látszott, hogy vagy elaludt, vagy meghalt.

Sándor György és Petercsák Antal néhány szünetig ijedten pislogott egymásra. A tűz kialudt már s kint szilajodni kezdett a szél. Egyszer összenéztek még s lábujjhegyen kilopózkodtak a szobából. Az utcán voltak már, a hideg lucokban, amikor Gyuri odaszólt Petercsáknak:

— Hiába haragszik a Józsi bácsi, mert csak hidács volt a csatába.

VI.

Másnap délelőtt csakugyan megjöttek a csendőrök. Pontosan úgy, ahogy Petercsák megjósolta. Valami nyolcan. A lovakat bekötötték az istállóba, később bejöttek a pítvarba. Lehánytak magukról patrontáskát, bornyút, puskát s rendezkedni kezdtek a hátulsóházban.

Pikor András pedig ott feküdt ezalatt a rongyos elsőházban. Mert rongyos és szomorú volt az a szoba mindenképpen. Az egyetlen ágyból kikandikált a szalma, a falon — sok esztendő alatt — színtelenre vedlett át a Pikor András katonai ábrázata, hol lóháton nyargal 1866 óta, villogó karddal, a kép négy sarkában az uralkodócsalád arcképcsarnoka, a kép alatt ennyi: *Zur Erinnerung an meine Dienstzeit* s ő maga szakadatlanul vágta a képen, melyre csak a Pikor fejét kellett odaragasztani valamikor, mert a képet magát úgy vesztegették forinthuszért Linc városában.

HARANGOKAT

tiszta harangérből pontos hangolással leggyorsabban önt és szállít az Országos Harangszakértői Bizottság felügyelete mellett a

HARANGMŰVEK R.-T.
„ECCLESIA” ALAPÍTÁSA
BUDAPEST, IV., IRÁNYI-UTCA 27.

MRAVKÓ JÓZSEF
puskaműves és fegyverkereskedő
Budapest, VII., Károly-körút 9. sz.

Eltávolít: mindentféle fegyver javítását, átalakítását és felújítását. — Elad: elsőrendű gyártmányú golyós, sörétes, ismétlő és automata vadász-fegyvereket. — Legjobb minőségű mindennemű golyós, sörétes töltények, löszerek.

Egy darabból kalapált

vörösrézüstök és permetezők

(Vermorel rendszer) legjutányosabban kaphatók
NAGY IGNÁC cégnél
Budapest, Károly-körút 9. szám.
Alapítattott 1884. Telefon: József 115—15.

A „HANGYA” szövetkezet tagjai megbízható jóminőségű árút a legelőnyösebb árban vásárolhatnak a

„HANGYA”

vidéki szövetkezeteiben.

KAPHATÓK: vászon, karton, kanavász, zephir, szövet, kész férfi- és női-ruha, kendő, harisnya, cérna, pamut, szabókellékek, valamint mindennemű rövid-, kézmű-, konfekció- és díszműárúk.

Hangszerek és gramfonok
engedményes árban
HANGSZER-OTTHON
Fekete Mihály-nál
Budapest, József-körút 9. szám.

Vörösréz pálinkafőző-üstök és

vörösréz mosóüstök raktáron mindentféle kivételben
Máthé András rézműrágyár, Ujpest, Károly-utca 11. Nyugatitól 15 villamossal. Telefon: 140-06.

KERÉKPÁR ALKATRÉSZEKET
friss külső-beelső gummitakt, láncok, pedálokat nagyban gyári árban
LÁNG J. és FIA
Budapest, József-körút 41. sz.
Árjegyzék ingyen.

Ekék, ekealkatrészek, boronák, kapáló ekék, fűkaszalók, marokrakó és kéveköto aratógépek, lögere blyék, kézi-járgányosok, motoros- és gőzcséplőkészletek, szecskavágók, répavágók, darálók, morzsolók a minden egyéb gazdasági gép és szerszám a „HANGYA” mezőgazdasági géposztályánál szerezhetők be legjutányosabban.

Szakorvosai -rendelő vér- és nemibetegek részére. Ezüst salvarvan-oltás!
Rendelés egész nap.
VII., Rákóczi-út 32. sz., I. em. 1. (Rókussal szemben.)

Hungária-dróffonatok
a legolcsóbbak és legtökéletesebbek

Egyedüli gyártója:
Haidekker Sándor
sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
Budapest, VIII. ker., Üllői-út 48/27. szám.
Árjegyzék ingyen és bérmentve!
Rozsdásodás ellen kétszer kátrányozott tűskés-sodrony kilója 400 korona.

CSALÁDI-ISKOLAI-SZÍNHÁZI MOZIT AKAR?-IRJON!
HATSCHÉK FARKAS MOZIBPÉST
IV. KÁROLY-KÖRÚT 26.

Ha ingatlan venni vagy eladni óhajt, forduljon bizalommal hozzám; minden előző néki, szoroson a megállapított jutalékért elér a leggyorsabb lebonyolítást
KIM LAJOS, Budapest, IX., Lónyal-u. 19.

BRILLIÁNSOKAT,
gyöngyöket, ékszereket bármilyen árártékban vesz
Székeley Emil Kft.
Tel.: József 100—30.
(Füvés-templom m.)

Pálinkafőzőüstök, mosóüstök és tejgazdasági üstök
stb. vörösrézből, elsőrendű kivételben raktárról szállít, központi és mezőgazdasági szeszőzdéket szakszerűen berendez:
Godra Sándor és Fia
rézművesüzeme, Budapest, Gróf Haller-utca 4. sz. Nagyvástarét közelében. Telefon: József 50—12.

Dr. Héray Andor
Orsz. Földbirtokrendező Biróság által engedélyezett ingatlanforgalmi és üzletértékesítő irodája
Budapest, IX., Rákos-utca 11., földszint 1.
Törv. bej. cég. (Cégvezető: Daniel Nándor.)

Pálinkafőző- és mosóüstök vörösrézből. RÉZOALIC — RAFFIA — RÉZKÉNPOR
szab. Balaton-, Turul- és Vermorel-rendszerű szőlőpermetezők szénkénezők, hűti és egykezes kénporozógépek a legolcsóbb gyárjáról beszerezhetők
SZONTÁGH PÁL rézárnyár (Cégfőnök Terényi Samu)
Budapest, IX., Üllői-út 19. sz.

Minden méhészt érdekel! Most jelent meg!
A méhészet kiskatéja
Kérdésekben és feleletekben.
Írta: Ignác Sándor.
308 kérdésre, könnyen érthető, szabatosan és világosan, egyszerű nyelven megfogalmazott válaszban a méhészet minden csínja-bínját elmondja ez a könyv. Ez a könyv minden kezdő és haladottabb méhészt számára nélkülözhetetlen, de a régi méhészt is sokat tanulhat belőle. Ára (felírárral és forgalmi adóval) korona 640
Az Athenaeum kiadása.
Kapható minden könyvkereskedésben.

Elevátor
(szalmakazalozó) Hoffherr és Schrantz gyártmány, kapható gabonatorlesztésre is.
Gőzcséplőkészlet
hat lóerejű is kapható. — Cím:
KELLNER ANTAL ÉS FIA
Budapest, V., Berliini-tér 4. sz.

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű színbőrből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevrő- és zsíros-bőrből a legjutányosabb napi áron szerezhetők be a

„HANGYA” CIPŐOSZTÁLYÁNÁL.
MUNKÁSCIPŐK NAGY VÁLASZTÉKBAN.